

hos oss. Den bør finnes på alle norske skip, både på Sjøforsvarets fartøyer og i handels- og fiskeflåten.

Trond Vartdal
skipslege
Kongeskipet Norge

Når pasienten er annerledes

Anbjørg Ohnstad, Kirsti Malterud, red.

Lesbiske og homofile

i møte med helse- og sosialtjenesta

183 s, tab, ill. Oslo: Samlaget, 2006.

Pris NOK 299

ISBN 82-521-6574-5

«For i Sandhed at kunne hjelpe en anden, maa jeg forstaa mere end han men dog først og fremmest forstaa det, han forstaaer.» skrev Søren Kierkegaard. Dette er utgangspunktet for denne boken som først og fremst kan

leses som et opplysningskrift om homofili. Forfatterne ønsker dessuten å minne heterofile behandlere – som er majoriteten – om at homofile pasienter ikke nødvendigvis flagger sin seksuelle legning i møtet med helsevesenet. Uten en bevissthet om annerledeshet vil mange av oss trække feil i forhold til pasienter som altså har en annen referanseramme enn vår egen. Målgruppen er ifølge baksideteksten «alle profesjonsutdanninger innan helsevesenet, og for legar, psykologar, familieterapear og andre helse- og sosialarbeidarar utan spesielle forkunnskapar om homofili».

De 13 kapitlene er forfattet av like mange bidragsyttere, med ulik fagbakgrunn. Stoffet er delt i to hovedbolker. Første del av boken omhandler identitet og levekår, den andre delen tar for seg helse og sykdom i klinisk praksis. Temaene spenner vidt, fra feministisk teori om kjønnsmakt til klinisk lærestoff om seksuelt overførbare sykdommer.

Som opplysningslitteratur fungerer denne boken godt og vil kunne leses med stort utbytte av studenter og kolleger med lite forhåndskunnskap om homofili. Spesielt synes jeg den første delen ga en dypere innsikt i hva denne «annerledesheten» består i og hvordan den oppleves – på godt og vondt. Kapitlene om lengselen etter normalitet (om unge homofile og selvmordsforsøk) og eldre homofile menn (diskresjon og verdighet) gjorde særlig inntrykk i kraft av de personlige beretningene om lidelse og skam.

Den andre delen inneholder lite nytt og bidrar i mindre grad til refleksjon utover altså å minne om den lesbiske og homofile pasienten. Når man i kapitlet om forebyggende arbeid blant ungdom advarer mot

å problematisere homofili, opplever jeg at det er å fastholde en virkelighetsforståelse som ikke lenger er gyldig. Det er et tankekors for denne leseren at en bok som omhandler og problematiserer seksualitet – eksplisitt skrevet på vegne av begge kjønn – er forfattet av ti kvinner og tre menn (hvorav en transseksuell).

Boken anbefales, særlig for leger og annet helsepersonell som kommer i kontakt med ungdom i jobben sin. Jeg håper også at den vil vekke debatt.

Elisabeth Swensen
Tidsskriftet

Bred helsepolitisk gjennomgang

Kjeld Møller Pedersen

Sundhedspolitik

Beslutningsgrundlag, beslutningstagen og beslutninger i sundhedsvæsenet. 718 s, tab, ill. Odense M: Syddansk Universitetsforlag, 2005.

Pris DKK 348

ISBN 87-7838-979-8

Professor Kjeld Møller Pedersen ved Syddansk Universitet i Odense er en av nestorene innen nordisk helsepolitisk og helseøkonomisk forskning og undervisning. Han har i tillegg bred faglig-administrativ bak-

grunn, både som medlem av den danske Sygehuskommisjonen, som medlem i den danske regjeringens Rådgivende Utvalg for Sundhedsvæsenet og som direktør for Sundhedssektoren i Vejle Amt. Om ikke dette skulle være nok – han har på et tidspunkt i karrieren også vært direktør i Lego – de med byggeklossene (!).

Møller Pedersen vendte tilbake til universitet i 1999 og har i perioden som har gått forfattet et bredt utvalg av artikler om helsepolitiske emner. Om lag 25 av disse er nå samlet mellom to permer. Boken spenner vidt. Den begynner med samfunnsvitenskapelige teorier og grunnlagsproblemer, gir illustrasjoner på ulike former for økonomiske analyser som nytte-kostnad-analyse, analyser av strukturbeslutninger og medisinsk teknologivurdering før den går over i kapitler som tar for seg ulike deler av den danske helsesektoren. Også her er boken omfattende. Den omhandler blant annet fritt sykehusvalg, tannhelsetjenesten, allmennpraksis, legemidler, kvalitet, prioriteringer og etiske spørsmål.

Helsepolitikk er ikke et klart avgrenset fag, men forfatteren gjør sitt for å rydde opp. Han gir for eksempel illustrasjoner på forskjellene mellom beskrivende, forkla- rende og normative analyser som kan være

nyttige, kanskje spesielt for akademikere fra andre fag enn de samfunnsvitenskapelige.

Av særlig relevans for norske forhold er kapittel 15 om behovet for strukturrendringer i sykehussektoren. Her diskuteres størrelsen på de danske amtene, om det fortsatt bør være folkevalgt styring av sykehussektoren, om det skal være elementer av frihet i beskatningen på amtsnivå og om primærhelsetjenesten og spesialisthelsetjenesten (fortsett) skal ligge på samme nivå. Møller Pedersen er klar i sine anbefalinger. Det er behov for strukturelle endringer, men den lokale handlfrihet må beholdes og allmennlegene bør ligge på samme administrative nivå som sykehusene.

De siste seks kapitlene omfatter alle spørsmål knyttet til prioriteringer. Forfatteren går gjennom danske case på feltet, leder oss gjennom de viktigste begreper, trekker paralleller til grunnleggende etiske problemstillinger og gir en bred internasjonal oversikt over hvordan prioriterings-spørsmål er håndtert.

Boken er viktig for dem som vil ha en noe mer prinsipiell inngang til diskusjoner som også føres i vårt land. Den vil i tillegg på en god måte fungere som tillegg til en tradisjonell lærebok i undervisningssammenheng.

Terje P. Hagen

Institutt for helseledelse og helseøkonomi
Universitetet i Oslo

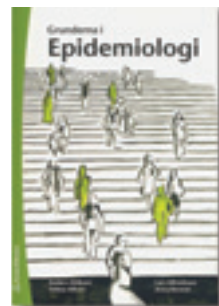
Innføring i epidemiologi

Anders Ahlbom, Lars Alfredsson,
Tobias Alfvén et al.

Grunderna i epidemiologi

3. utg. 134 s, tab, ill.

Lund: Studentlitteratur, 2006. Pris SEK 171
ISBN 91-44037-12-0

Dette er en innføringsbok i epidemiologiske begreper, metoder og studiedesign. Den ble utgitt for første gang i 1981 av Anders Ahlbom og Staffan Norell, og foreligger nå på svensk i en oppdatert 3. utgave og

med endret forfatterliste etter Staffan Norells død.

Ifølge forordet er målgruppen personer uten særlige forkunnskaper i medisin og statistikk – først og fremst studenter i grunnutdanning innenfor medisin, helsefag og samfunnsvitenskap.

Boken er inndelt i 11 kapitler fordelt på 134 sider. Innledningskapitlet presenterer eksempler på hvordan epidemiologisk forskning og kunnskap anvendes på en rekke ulike akutte og kroniske sykdoms-